

Beogradske Novine

dnevno u jutro. Ponedeljkom poslige podne.

Preplata:
za 1 mjesec u Beogradu i u krajevima
zaposlednutim od carsko i kraljevskih
četa 6 h K 1-50
u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-
Hercegovini i Dalmaciji po
cijeni od 8 hel.
izvan ovog područja 12 " K 2-40
izvan ovog područja K 3-

Oglas po cijeniku.
Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. 10. Telefon broj 67.
Uprava, primanje oglasa i preplate: BEOGRAD, Čubrina ulica 3.

Br. 33.

Fol. 2006

BEograd, četvrtak, 16. marta 1916.

I PRIMERAK

Godina II.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izvještaj austro-ugarskog generalnog stožera.

Zvanično se objavljuje:

K. B. Beč, 14. marta.

Jugoistočno i rusko bojište:

Nema ništa novoga.

Talijansko bojište:

Na Soči se počinju razvijati velike borbe. Od jučer napadaju Talijani sa znatnim snagama, ali su svagdje odbijeni. Na tolminskoj mosnoj brani zadovoljava se neprijatelj sa snažnom topovskom paljbom. U odsjeku Plave nije uspjelo neprijatelju da uništi naše prepreke. Kod Gorice odbijena su dva napada na Podgoru i jedan na mosnu branu kod Lucinica. Na sjevernom dijelu visoravn Doberdoba navalio je neprijatelj u više navrata. Kod S. Martina odbio je 46. segedinski puk sedam neprijateljskih juriša. Zamjenik glavara generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

K. B. Beč, 15. marta.

Rusko bojište:

Pošada mosnog utvrđenja sjeverozapadno od Uscieczka odbila je žestoke navale neprijatelja. Inače nema ništa novog.

Jugoistočno bojište:

Ništa novog.

Talijansko bojište:

Navale Talijana na Soči traju još dalje. Jučer je poslije podne bio žestok boj na visini Podgore. Naše su čete odbile bajonetom neprijatelja, koji je mjestimice prodro u naše položaje. Isto je bio uzaludan neprijateljski napadaj isročno od S. Martina. Ovdje leže oko hiljadu neprijateljskih lješina. Na primorskom frontu je bilo topničkih borbi i borbi minama.

Na koruškoj granici i u Tirolu, oko Col di Lana bili su žestoki topnički bojevi. Talijanski avijatari bacali su bombe na Trst, ali nije počinjena nikakva šteta.

Zamjenik glavara generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Izvještaj njemačkog vojnog vodstva.

Wolffov ured javlja:

Berlin. 14. marta.

Zapadno bojište:

U cijelosti nema promjena. Osmanija borba kod Wielita, sjeveroistočno od Yperna završena porazom Engleza. Poročnik je Immelmann istočno od Arrasa i zapadno od Bapaume-a srušio dva neprijateljska aeroplana. Aeronauti su mrtvi. Poročnik je Bölkे srušio dva neprijateljska aeroplana iza francuskih linija kod tvrdjave Malancourt, sjeverozapadno od Verduna. Posljednji je aeroplan uništen od našeg topništva.

Podlistak.

Veliki ljudi velikog doba.

I. Ljudi entente.

Veliko doba zahtjeva velike ljudi. Ovu ogromnu oluju, koja je svijet uzdrmala do korena, može pobijedosno podnijeti samo ona zemlja, koja ima ljudi, koji raspolažu sa moralnim i duševnim snagama, neophodne potrebne vodjama velikog doba. Staro je neriješeno pitanje historijskih mudraca, da li veliko doba stvara velike ljudi, ili veliki ljudi izazovu veliko doba. Sada, istina, nije prilika, da se filosovsko-historijski problemi raspravljaju i bilo bi frivolno to pitanje rješiti u jednome ili dva članka. Mi se danas možemo ograničiti samo ukazivanjem primjera historijskog, koja je najbolji učitelj i koja mu pokazuje da se uvijek, kad dogadjaji obični rastu u velike, i iz bezoblične mase sveopštosti, pojavljuju veliki ljudi stvorenzi za to, da dogadjaje uokviruju i upućuju po svojoj volji.

Stavimo se sa obim nogama energično u sredinu današnjice, čiji su izvršeni dogadjaji prešli do sada nenaviknutu mjeru i utisli se u gigantska izvršenja. To je titanska borba, koja se danas izvodi, jer su snage, koje se međusobno rve do vrhnjca zategnute od naroda, koji u svojoj cijelini predstavljaju Titane. Mi, koji stojimo po sredini ovoga rvanja, nemožemo nikakliko odmeriti onu strahovitu snagu u ovim dogadjajima. Tek historičari kasnijih dana imaju razmjeru, po kojoj će rat, počet 1914. g. umjeti tačno presuditi. Ali ipak vidimo jedno: mi vidimo, da se na stranu Austro-Ugarske, Njemačke i njenih saveznika nalaze oni ljudi, koji su zato pozvani da dogadjaje njihovih naroda vode pobjedičkom kraju. Citav niz ovakih imena odjekuju prije nego što će biti live na celikom historijskim imenima

Ova dva časnika uništila su dosada deset odnosno jedanaest neprijateljska aeroplana. Nadalje je zapadno od Cam bai-a nakon borbe u vazduhu srušen jedan engleski dvoplošnjak, a pratnici zabiljjeni.

Istočno i balkansko bojište:

Ništa novoga.

Vrhovno vojno vodstvo.

Neprijateljski ratni izvještaji.

K. B. Beč, 14. marta.

Javlja se iz stana ratne štampe:

Izvještaj austro-ugarskog generalnog stožera od 13. marta. 3 sata poslije podne: U okolini severno od Verduna nije bilo nikakvih pješadijskih poduzeća. Neprijatelj je topovima bombardovao tečajem noći Bethincourt, položaje oko Do aumonta i Woewra, kao i položaje u odsjecima Molainville i Romvaua. Naše je topništvo stupilo u akciju na cijelom frontu. U Pristerwaldu provallia je naša pješadija između Croix-a i Cirmes-a u neprijateljske rovove u širini od 20 metara, pa se je povratila sa koje 20 zarobljenika, nakon što je neprijatelj nanjeli znatne gubitke. Na ostalom frontu prošla je noć mirno. Naše je vazdušna flota u noći bacila tri velike bombe na stanicu u Oulians.

11 sati poslije podne. Sjeverno je od Aisne naše topništvo razorilo na više mesta neprijateljske položaje na visoravn Vaucer. U Champagni su naši teški topovi uspješno bombardovali njemačke položaje Maisons de Champagne i u okolini oko Nivarina. U Argonnem a upravili smo žestoku vatru na neprijateljske željeznicu i položaje. — U istočnim Argonnima sjeverno od Verduna nastavili smo žestokom paljbom na položaje zapadno od Maase kod Morthomme i u okolini Bois Bourrus. Naše su baterije sa cilj mjesto oko Forgesa i Rabenwalda, gdje se je neprijatelj počeo skupljati. Nijemci su navalili na rovove, koje smo mi u okolini oko Largye-a (?) zadnje dana natrag uzelci. Pred našom topničkom i pješadijskom vatrom krenuo je neprijatelj natrag u svoje položaje, nakon što je vidio pretrpio znatne gubitke.

Belgiski izvještaj: Na belgiskom je frontu, osobito oko Dixmude bio danas žestok topnički boj.

Talijanski izvještaj, 12. marta: Na višim položajima nemoguća su svaka preduzeća uslijed trajnog nevremena. Snijeg leži mjestimice i 10 metara visoko. Naše je topništvo započelo intenzivnije da radi od srijedine Soče, pa sve do mora. Nekoju su dijelovi neprijateljskih položaja znatno oštećeni, a branioči protjerani. Na mnogim mjestima ušutkali smo neprijateljske topove. Za stanki, kada je naše topništvo obustavilo paljbu navalila je naša pješadija, po dubokom snijegu na neprijateljske položaje.

Uvodna riječ.

"Beogradske Novine" će od danas izlaziti u dvostruko povećanom formatu i svakoga dana. To je vrlo velik korak i mi ga nikad ne bismo mogli počući, a da za ovo kratko vrijeme izlaska nismo došli do uvjerenja, da se nalazimo na pravome putu. Iz dva momenta crpimo mi naša uvjerenja: jedno iz stvarnosti što se izdaje "Beogradske Novine" od dana njihove pojave upetostručilo i, drugi, povjerenjem, kojim nam je čitalačka publika izašla u susret.

"Beogradske Novine" primile su se vrlo teškog zadatka, koji je u toliko teži, što se na putu riješenja tog zadatka i u najboljoj namjeri može poći stranputicom. "Beogradske Novine" hoće sa svim nešto drugo od ostalih novina, koje su prije izlazile u Srbiji. One nisu htjele drugo nego da podražaju stranačke borbe, njima nije bilo stalo do toga, da srpsku javnost obavještavaju o dogadjajima, nego je njihova čežnja bila naprotiv upravljena na to, da unosi zabunu i nepouzdanošću u pojmove svojih čitalaca, kako bi ih na taj način pridobili za svoje nastrane potuke, sa kojima su znale da zaslijepi svekoliki narod. Mi danas nećemo da sudimo i da presudujemo, mi hoćemo danas samo da utvrđimo stvarnost: rovjenje i podstrekavanje dosadanje srpske publicistike, srpski je narod potisnuo s puta razvića, kog mu je propisala historija i podbola ga na rat sa najmoćnijim vojnim državama na svijetu. Rezultat je ove zločinačke publicistike: od Boga tri puta blagoslovena zemlja je opustošena, jedan visoko obdaren sa velikim kulturnim značajima odredjen narod ostao je u nuždi i nevolji, a od juče neprijatelj, koji je srpskom narodu označivan kao varvarski i hunske, spustio je iz ruku svoje oružje da liječi rane, koje je rat nesrećnoj zemlji nanošao.

Za Srbiju je rat svršen. Srpska je vojska potučena, a njene jedne ostatke preduzeća uslijed trajnog nevremena. Snijeg leži mjestimice i 10 metara visoko. Naše je topništvo započelo intenzivnije da radi od srijedine Soče, pa sve do mora. Nekoju su dijelovi neprijateljskih položaja znatno oštećeni, a branioči protjerani. Na mnogim mjestima ušutkali smo neprijateljske topove. Za stanki, kada je naše topništvo obustavilo paljbu navalila je naša pješadija, po dubokom snijegu na neprijateljske položaje.

knezova, državnika i generala. Naprotiv kod entente oskuđeva ovaj gordi niz vodja, koje je sudbina odredila: mi vidimo kod entente samo take, koje je slučajnost ili u najpovoljnijem slučaju jedna za moć i snagu žudeća politika iznijela na površinu, da vode svoje narode. Uzimimo jednu pravednu ocjenu dajmo neprijatelju onu čast, koju zasluguje, ali pri najboljoj volji nije moguće na njegovu sapunu naći takav broj velikih i jačih, kao što se nalaze na našim vratovima. Rusi su imali svoga Nikolu Nikolajevića, ličnost koja nesumnivo ima prosječno polovnu vrijednost. Nije imao nikakva uspješja, jer mu je sudbina ispriječila protivnika, koji je u svakom pogledu nadmašnji bio. On nije dorastao genijalnosti jednoga Konrada pl. Hötendorfa, jednoga Hindenburga ili Falckenhayna, ali neuspjeh, koji je pretrpio, ne može preboljeti ličnost manje mjerje. Ma kako da paradosno zvoni, po načinu, na koji je on bio tučen od austro-ugarskih i njemačkih vojskovodja, neosporno leži nešto vrlo veliko. On je veliko htio, pa je veliko i potpao. Što on to nije mogao privesti kraj, nije bila njegova krivica, nego je zasluga onih ljudi, koje mu je sudbina postavila kao protivnike. Za to, što je veliko htio, a protiv sebe imao veće za protivnike, bilo je katastrofalno za njegov poraz koji je pretrpio.

Sa Nikolom Nikolajevićem iscrpljena je skoro količina velikih ljudi entente. Ima mnogo glasova, pa i u samoj Austro-Ugarskoj i Njemačkoj, i koji francuskom generalistu Joffre-u priznaju domenik "veliki". Ali Joffre, taj trbušasti bonhomme, kog male francuskinje sanjalačkim pogledima nazivaju "mon heros", nije ništa više nego jedan sposoban general, koji svoju stranku savršeno razumije i mogao bi mnogo više postići, kad mu nebi iz svih mogućih obzira

i Livlandsku. Francuska vojska u očajanju biće zadnji odlučni boj sa njemačkim svetim oduševljenjem obuzetim divizijama; engleska flota, od koje je nekada drhtao cito svijet, povukla se kukavički u svoja zaklonjena pristaništa od straha pred njemačkim podvodnim brodovima; talijanska vojska, koja je podmuklo napala svog nekadanjeg saveznika na način, koji historija ne pamti, i koja je već smalaksala, drhteci baca pogledi prema alpinskim planinama, odakle čeka ofenzivu, koja će joj se osvetiti, jer je nepristatelj ispunila neoprostivom mržnjom.

Ne — danas se više ne dogadjaju čuda. Ententa, koja je na svim linijama potučena, a tako će i dalje tučena ostati, nema više moći, da srpsku vojsku vratiti u otadžbinu, pa mora oву zemlju pod stranim izgovorom prepustiti pobediocu Austro-Ugarskoj monarhiji. Na Kalimegdanu danas leprša gorda zastava austro-ugarske vojske. Ali ona više znači nego li samo znak pobjede — ona tamo gde leprša kao simbol novoga vremena, vremena koje neće znati niza kakav rat, niza kakve nedostignute utopije, nego koje će biti posvećeno samo ozbiljnom i prijeđenom radu mira i reda.

"Beogradske Novine" ističu se kao heroldi toga novog vremena. One ne vode nikavu pustolovnu politiku, one ne draže i ne lažu. "Beogradske Novine" znaju samo za jednu zadaću: da srpskom narodu otvore oči da umeju da vide istinu i stvarnost. "Beogradske Novine" hoće da srpski narod, vidi tamninu, u koju ga je njegova vlast nasukala i da mu pokaže put, koji mu je historijska dužnost od davnine obilježila. Doista je suviše kratko vrijeme od dana kada se pojavio prvi broj "Beogradske Novine", a da smo mi mogli prodavati cijeloj zemlji, ali brojevi, koji smo na vrhu ove "Uvodne riječi" istakli, svedoče, da se krug onih, koji su slušaju i koji će nas slušati, proširuje. Polako se pribira srpski narod i u osvitu novoga vremena uočava svoj historijski put. "Beogradske Novine" žele, da mu budu vodja na ovome putu, a da opet ne pogriješi, pa i da grede u susret vlastitom svom blagostanju i napretku.

Hrana za topove.

Pariske novine "Le Temps" od 28. februara iznose pod naslovom "Le recensement des sujets serbes" (Prebrojavanje srpskih podanika) slijedeći zvaničnu obznanu, koju donosimo u originalnom tekstu:

Ovu objavu treba dobro zapamtiti svaki Srbin, jer svaki onaj, koji je još sumnja u iskrne osjećaje entente prema savskoj kraljevini, mora naći u ovoj objavi pravu istinu. Za Rusiju su, Francusku i Englesku bili vojnici Srbije, a i sada nisu ništa drugo, nego hrana za topove, koja se može, kad se hoće, poslati na klanicu. Kad je Engleskoj trebalo u osamnaestom stoljeću vojnika, da uguši krvlju i smrću slobodu mlade sjeveroameričke republike, kupila je ona sebi vojnike na evropskom kopnu. Ni onda, kao i danas, nijesu engleski gentlemeni bili raspoloženi, da svoju dragocjenu krv prolivaju za stvar domovine. I doista se našlo nekoliko vladalača, koji su prodavali djecu svoje domovine za većecu novac Engleskoj. Prodavana su tada čitava selja, a tko se je od prodati protivio našu englesku uniformu, bio je bez prigovora strijeljan. Međutim su ovi vladalači s novcem, koji je bio omiljan krv njihovih podanika, gradili sebi skupocjene dvorce i priredjivali raskošne gozbe, bez obzira na plać i kukanje žena i djevojaka.

bješće, ali koja pri najmanjem dodira spadne. Treba samo čitati francuske i talijanske listove za vrijeme rata, pa da se ocjeni, na kojoj se visini kulture nalazi onaj svijet za koji oni pišu. Ni jedan narod, doista niske kulture i etične zbilje nebi se dozvolio onake neobuzdane grđnje, koje, kao n. p. "Matin" ili "Corriere della Sera" donosi svojim čitaocima. Dokaze o ruskoj kulturi nalazimo u spaljenim gradovima Gallije i istočne Pruske. A kako stoji sa engleskom kulturom, kazuje nam njegova Preuzišenost nadbiskup Londonski, koji je na sve strane svijeta izjavio, da je zapovednik engleskog ribarskog broda, koji je na otvorenom moru srebro brodolomnu momčad srušenog Zeppelina, potpuno ispravno postupao, što je uskraćivalo spasavanje onih, koji su se našli u najvećoj opasnosti života.

</div

jaka, kojima su oteti očevi, sinovi i braća. Ovo je grozno, i mi danas, — bar u srednjoj Evropi — koji uživamo blagodati visoke kulture, mučno možemo razumjeti, kako je to sve moglo biti. Pa ipak nam pokazuje ovaj rat, koji je donio već toliko strahote svijetu, da običaj prodavati rodjenju svoju dječju za novac, još nije izumro. Učinio je to kralj talijanski, kad je za pet milijardi lira mobilisao svoju vojsku i stavio je u službu entente protiv Austro-Ugarske. Što je on pored toga izvršio u povjesnici bezprimerno nevjernstvo prema svome nekadanju savezniku, ne začudjuje nas od jednog Talijana. Nije već daleko dan, kada će se dići talijanski narod i potražiti računa Viktora Emanuela za uzaludno prolivenu krv svojih sinova.

Nas ovdje interesuje više činjenica, što je Petar Karagjorgjević, nekadanji kralj Srbije, počinio prema svome narodu isti zločin. Došavši ubijstvom na prijesto, koji mu nije pripadao i zbog toga prezen od cijelog svijeta, zatražio je zaštitu i pomoć od Rusije, gdje se politička ubijstva ne ocjenjuju onom mjerom kao na primjer u Austriji ili Njemačkoj. Rusija je obecala zatraženu pomoć, ali pod uslovom, da Petar Karagjorgjević stavi svoju vojsku bezuslovno na raspoloženje. Petar je na ovu pogodbu pristao i založio krv svojih podanika za jamstvo jedne sumnje zaštite. Koliko vrijedi ta zaštita, iskusili su već Petar i njegovi ministri na svom rodjenom tijelu, ali je to najviše iskusio jedni srpski narod. Milijuni ruske vojske, engleska mornarica, koja gospodari morem i neizmerno bogastvo Francuske nisu bili u stanju zaštiti Srbiju od vojski Austro-Ugarske, Njemačke i Bugarske. Srpski je istina vojnik ispunio do posljednje kapi svoje krvi mrnatnute mu uvjetje, on se je borio, da mu se dive i njegovi protivnici, ali on se je morao boriti za rđavu stvar, za stvar Rusije, a sami i jedino iz razloga, što ga je njegov kralj prodao Rusiji i ostaloj državi.

Ali nije samo to. Sad tek izlazi na vidjelo, u kakvo je ropstvo bacio taj nesretni kralj cio svoj narod. Sve, što može nositi oružje ne pripada više domovini, nego entitetu, koja sa sinovima Srbije može raspolagati po volji. Ostaci su nesreće srpske vojske prevezeni na Krf, ali ne, da se siroti iznjurenji ratnici odmore u miru od bijede i nevolje, koje su nadčovečanski izdržali, nego da ih poslije, pošto će se malo okučiti, ponovo pošalju na klanicu. Govori se, da su 15.000 Srba sa Krfa otpremjeni u Solun, a drugi dio u Valonu, gdje će se boriti za najgoreg neprijatelja Srpsku, za Talijane. A sad objavljuje "Tempus" zvanično, da se svi Srbici, koji žive u Francuskoj, moraju i rekrutovati za francusku vojsku. Onaj, koji se ne prijava vojnoj komisiji, smatrat će se kao bijegunac. To je isto, da će biti uhapšen, stavljen pod ratni sud i sudjen na smrt. Petar Karagjorgjević i Nikola Pašić odmaraju se spokojno u inostranstvu od pretrpljenog umora, ali njihov se narod ne smije smiriti. Pošto Srbici ne mogu više braniti svoju domovinu, moraju se boriti na tujem ratištu za tujde dobro. Aako to ne bi htjeli učiniti, biti će sudjen na smrt! Ima li još kakve razlike između vladalaca, koji su i osamnaestom stoljeću prodavali krv svojih podanika, i Petra Karagjorgjevića? On je pretjerao svaku injuru. Zemaljskoj pravdi, grijevu svoga naroda izbjegao je onukavim bijegom, ali će ga stići prokletstvo, ma gdje se on sakrio. Bi povjesnica će ga spominjati, ne radi njegovih velikih i slavnih djela, nego zbog svoga zločina i velike nosreće, u koju je bacio svoj narod.

U "Tempusu", koji nam je baš sad stigao, našli smo još slijedeće saopštenje: "Prebrojavanje srpskih podanika od 18-te do 45-te godine, koji žive u Francuskoj, izvršili su načelnici u raznim odjelicima vremena. Broj je Srba, koji su dobjegli u Francusku, ili koji ovde žive, prilično neznatan, izuzimajući seinski i sredozemski departement. U velikom je broju departementa rezultat prebrojavanja bio ništašan."

U nekolikim je naprotiv mjestima utvrđeno, da postoje male srpske naseobine. Tako je u okolini Parisa, naročito u Seaux-u pronađen izvjetan broj mlađih Srba, koji sada posjećuju licej Lakanal. Njih je vlast uvrstila u spisak.

Idući će dana svi srpski podanici biti pozvani pred francusku vojnu komisiju."

Prekid diplomatskih odnosa između Austro-Ugarske i Portugalske.

K. B. Beč, 14. marta.

Uslijed stupanja u rat njemackog carstva sa Portugalskom, naredjeno je austro-ugarskom poslaniku u Lisabonu, da traži svoje putničke isprave od vlade portugalske republike, i da napusti zemlju sa osobljem poslanstva. Portugalskom poslovnom agentu u Beču izdaće se u isto vrijeme putne isprave.

Sir Grey o objavi rata Portugalskoj. Hrabri pomagač velike stvari.

K. B. London, 15. marta.

U donjem domu objasnio je državni tajnik za spoljne poslove Sir Edward Grey o ulasku Portugalske u rat, da je to bila dužnost portugalske vlade i interes zemlje s obzirom na rasteću oskudicu u sadržini tona, koje u njenim pristaništima ležeći brodovi treba da učine korisnim. To joj je bilo i ed strane Engleske vlade predočeno. Pra-

vo prisvajanje leži na suverenstvu svake države. Portugalija međutim nije bila neutralna u potpunom smislu riječi. U početku rata izjavila je portugalska vlada, da ona, ni pod kojim okolnostima, dužnost saveznika sa Velikom Britanijom neće previditi, ali je njemačka vlada odmah, po odlučno traženom izjašnjenju, objavila rat. Portugalska može biti uvjerenja, da će joj Velika Britanija i ostali saveznici, ukazivati svaku pomoć. Ona je bila primorana, da se stavi na stranu saveznika, pa tako neka je dobro došla kao hrabri pomagač u velikoj stvari, kojoj ovaj sadanji rat vodi.

Borba u Arbaniji.

Valona u opasnosti od carsko i kraljevskih četa.

Od dogadjaja u Draču tekli su izvještaji iz Arbanije vrlo sporo. Istina, da su talijanski listovi donosili dugačke stupce o slavom uvjencanom povratku savezničke vojske u Drač, na koji posjed nijedan pametniji čovjek u Italiji nije nikad ni mario, pa su pripovijedali čudesa o jakim utvrđenjima, koja su poredjana bila oko Valone, kao i o odlučnosti talijanskih vojskovođa, da ta utvrđenja sve do na nož brane. O toj odlučnosti još do sada nije ništa primijenjeno, jer bi inače umio što o tome izvjestiti austro-ugarski generalni stožer. Pa kako je o dogadjajima u Arbaniji u posljednjoj nedjelji bio suviše čutljiv, moramo uzeti, da Talijani svoju odlučnost prethodno time dokumentuju, što su odlučeni dopustiti da se austro-ugarske čete bez ozbiljnog otpora približe Valoni.

Ta negativna odučnost naravno da je od strane c. i kr. vodstva vrlo pohvalna, jer će ono time biti stavljen u mogućnost, da sve bezbrojne prepreke, koje se pojavljuju u nastupanju većih četa u zemlji kao što je Arbanija, savlada, a može se slobodno reći, da će se na većem povima napasti. Od one snage, koje su Talijani koncentrirali u Valoni, mnogo su jače od četa general-pukovnika pl. Kövess-a, pa će se pričeknuti, da se jednom i talijansko brodovlje pojavi u većem dejstvu nego li do sada. Zato vojska generala Kövessa nije se žurila, da od Drača hita Valoni, nego se pustila rnetočki u nastupanje, kao što i dolikuje osvajač sjeverne Arbanije. Između ta oba mesta ima da se prebrode tri rijeke, koje sve tri imaju pravac od istoka na zapad: Skumbi, Semenji i Vojusa. Te su morale biti prebrodje čuprija, od čuprija do čuprije u svim pravcima da osigura. Politiku udrženja, "nacionalne federacije" ne bi trebalo odobriti, jer bi ona značila da se Rumunjska potpuno održe Besarabije. Profesor univerze, bivši ministar C. C. Arič u upozorio je na to, da Rumunjska mora upravljati svoje poglede na donji Dunav. Ne smije se vjerovati, da se do ovoga cilja može doći bez rata.

Zaključenje otomanskog parlamenta.

K. B. Carigrad, 14. marta.

U skupštini i u savjetu pročitan je carski dekret, po kome se sjednice parlamenta po ustavu zaključuju. Iduća sjednica je zakazana za 14. novembar. Veliki vezir je poslaje toga po nalogu sultana izrazio poslanicima i savjetnicima carsko zadovoljstvo zbog njihovog truda. Poslje pročitanog dekreta držao je predsjednik parlamenta besedu, u kojoj je bacio pogled na prošlost na velike dogadjaje prethodnih sjednica.

Narocito je spomenuo hrabru odbranu Dardana, uspešne saveznika na Karpatima i na drugim frontovima, uništenje Srbije i time uspostavljenje veze Turske sa centralnim vlastima. Predsjednik je najposlje naglasio, da povjerenje u krajnju pobjedu uvijek raste.

Nasilje nad Grčkom.

K. B. London, 15. marta.

"Morning Post" javlja iz Atene: Ententa je zabranila Grčkoj, da snabdjeva hranom arhipelašku ostrvu. Ona je objasnila, da će to u buduće činiti Italija.

Novi njemački poslanik u Sofiji.

K. B. Sofija, 15. marta.

Novoimenovani njemački poslanik Grof Oberndorff predao ju je svečanoj audienciji bugarskom kralju svoje punomoćno pismo. Tim povodom izmijenjani razgovori imali su karakter osobite sručnosti i izazvali su povjerenje obej zemalja u budućnost.

Austro-Ugarska.

Otviranje burzanskog prometa u Beču i Budimpešti.

Kao što je već javljeno, otvoren je 14. tek. mjeseca burzanski promet u Beču i Budimpešti. Prema prilikama i novom uredjenju prometa, koji je određen da sprječi svaku pretjeranu spekulaciju, otvaranje je bilo u potpunoj tišini. Ali je tendencija na obim burzama bila čvrsta i znak je od velikog značaja, što se naročito veliko interesovanje pokazalo za ratni zajam i državne papire u opšt. To je znak, da se u privrednim i finansijskim krugovima stanje tako isto pouzdano cijeni, kao što je to slučaj u političkim i vojničkim.

O otvaranju burze dobili smo slijedeće brzovje:

"Zahvaljujemo dobrom gospodu, koji nas je oslobođio strašnih neprijatelja našeg naroda, zahvaljujemo za pobjede, koje svakoga dana stiču pune časti čete austro-ugarske i njenih saveznika.

O, gospode, Ti koji si najveći i najbolji od sviju pomagač, ti koji svoju pomoć, kome hoćeš, daješ a napačenima ukazuješ svoja dobročinstva, molimo te, da nas češće obradnješ takvim pobjedama kao što je ponovno zauzeće Drača, koji pripada Arhaniji.

O, Gospode! Tvojom svemoćnom voljom, sjedini svoje moći, kao što si do sada, sa austro-ugarskom pobjedosnom vojskom, da bi nam ona i Južne oblasti naše otdarile oslobodila, a te su: Valona, Korica, Argyrokastro i druge.

O, Gospode! Tvorče svijeta, ti koji poznaješ sve tajne svojih potčenjona, ti koji si da svima prorocišu svo-

ju pomoći i koji si najveći pomagač, tebo molimo od svega srca, da svoju pomoći i snagu sjedinis sa pobjedosnim vježnjicima. Feiten Guilleaume nudjene su niže. Promet se kretao u uskim granicama.

Molimo te sa velikom smjernošću, o Gospode, da nas svojom svemoći i veličnom sačuvаш od najmanje gnjeva i zlog udesa gore pomenute carevine sa njihovim vladacima, porodicama i vladalačkim plemenima i njihovim vojskama, i da daruješ potpunu pobjedu prema nepriljedima, time ćeš njihova srca obradovati zajedno sa našim srcima."

Razbojnički Esad.

O suda francuske štampe.

(Originalni brzovje "Beogradske Novine".)

Zeneva, 15. marta.

Brzi povratak Esadov iz Francuske u Italiju je izvjesno posljedica odbijajućeg držanja francuske štampe. Pariski listovi postupali su sa njim, kao sa zarobljenikom.

Balkanske vijesti.

Spoljna politika Rumunjske.

K. B. Beč, 15. marta.

Liberalna stranka održala je zbor u Campini, na kome su svi govornici odobravali politiku Bratianovog kabineta. Jedan izvjesnik smatra, da je politički rad ministra predsjednika berlinskog redarstva Schönenberg Lüdinghausera o pomoći istočnoj Pruskoj, zahvalio je zemaljski kapetan Gorice Faudetti, što se Berlin primio kumstvo na Goricu, pa je nastavio:

Mi ćemo naše državno podanstvo najtoplje njegovati. Mi ćemo čelični zid, koji sada na Soči susjedstva nevjernoga neprijatelja, zamjeniti domoljubnim muževima i ženama,

koji će onemogućiti svaku podržavanje te zadržavati. Mi ćemo našim narodnim tradicijama ostati nepokolebiti vjerni i ljubičemo otačinu. Neka nam bi se što prije ukazala prilika, da dokažemo, da smo voljni, da i poslije rata ostanemo dostojni sinovi Austrije. Poslje izbora predsjednika društva i izašljivanja potrebnih brzova u Ortsburgu u Berlinu, zaključen je skup oduševljenim klicanjem za cara Wilhelma i cara Franju Josipu.

Novi pozivi u Austro-Ugarskoj.

K. B. Beč, 15. marta.

Pozivanje rođenih u 1898 godini, koji su trebali da stupe na dužnost pučkih ustaša na 1. januara 1916. biće sutra objavljena, u Ugarskoj, a kroz koji dan i u Austriji. Vježbanje u obe države monarhije počće između 14. aprila i 3. maja 1916.

Političke vijesti.

Ruski izaslanici i talijanski front.

Iz Petrograda javlja:

Talijanski poslanik u Petrogradu obratio se molbom na ruske izaslanike, koji su poslali i talijanski front.

* * *

Nagovještavanje ruske posjete na anguskom i engleskom frontu, izazvalo je u Italiji negodovanje. Talijanska javnost nalazi, da je za Italiju stamno, što se u Rusiji na Italiju nikako ne misli, da tamo smatraju, kao da i ne postoji talijanski front, gdje junaci Cardone već tri četvrti godine, pobijedosno jurisajući na Trst i Ljubljani, ne idu dalje od Flede. Ali mi vrlo dobro razumijem zašto se postavljanje svjesnih ruskih izaslanika. Soča misle oni, malo im može pružiti hrabrosti. Izveštaje Cadorne o vremenu dovoljno su objasnila ruskoj javnosti o vrijednosti talijanskog vojnog pohoda. A Arbanija! Bila je ujvijek ruski san, da pomoći Srbije i dučavsko-jadranske željeznicu od istočne obale Jadranskog mora stvoriti bazu za svoju flotu. Ako se ruski izaslanici samo dobro požure, mogu upravo biti prisutni, kako će poslijednji Talijani iz Valone, u čiju su neposrednu blizinu već prispije austro-ugarske čete u pobjedosnom maršu, biti najureni u more. Da bi se uštedili ovakove neosvježavajuće pogled, Rusi će dobro promisliti, prije no što se slijedili prijateljskom pozivu mladog saveznika, na čijoj je zastavi ispisano: "sveti egoizam".

Narocito je spomenuo hrabru odbranu Dardana, uspešne saveznika na Karpatima i na drugim frontovima, uništenje Srbije i time uspostavljenje veze Turske sa centralnim vlastima. Predsjednik je najposlje naglasio, da povjerenje u krajnju pobjedu uvijek raste.

Naslovni članak "Tempusa".

K. B. Beč, 15. marta.

"Morning Post" javlja iz Atene: Ententa je zabranila Grčkoj, da snabdjeva hranom arhipelašku ostrvu. Ona je objasnila, da će to u buduće činiti Italija.

Novi njemački poslanik u Sofiji.

K. B. Sofija, 15. marta.

Novoimenovani njemački poslanik Grof Oberndorff predao ju je svečanoj audienciji bugarskom kralju svoje punomoćno pismo. Tim povodom izmijenjani razgovori imali su karakter osobite sručnosti i izazvali su povjerenje obej zemalja u budućnost.

Austro-Ugarska.

Otviranje burzanskog prometa u Beču i Budimpešti.

Kao što je već javljeno, otvoren je 14. tek. mjeseca burzanski promet

Zvanične objave.

Objava.

Pošto se je opazio, da su zalihe crnog luka (arpadžik) za presad, koje se nalaze u zemlji zatajene u cilju špekulacije, uslijed čega prijeti opasnost, da se zakasni rok sa djenja, određuje se:

C. i kr. vojna glavna gubernija zapo- njuje arpadžik i otkupice ga od pučanstva po slijedećim cijenama:

Od 14. do 25. marta 1916 po 2.50 Kr. za svaki Kg. od 26. marta 1916 po 1.50 Kr. za svaki Kg.

Svaki je dužan, da zalihe arpadžika, koje nadmašuju njegovu vlastitu potrebu, predal nadležnom okružnom zapovjedništvu ili na ona mjesta, koja su zato od samih zapovjedništva određena, gdje će se isplati u gotovom.

Ko bi zatajio zalihe arpadžika, kaznici se time, što će mu propasti roba.

Prodaju arpadžika pučanstvu obavice sama vlast ili za to naročito određene ličnosti.

Izvoz je arpadžika iz područja vojne glavne gubernije zabranjen. Količinu, koja nije potrebna za sadjenje u tome području izvoze sara vojna glavna gubernija.

Krijomčarenje arpadžika kaznici se oduzimanjem robe i novčanom kaznom do 1000 kruna ili zatvorom 10 dana.

Beograd, 14. marta 1916.

Guverner
Ivan Grot Šafis, podmaršal m. p.

Objava.

Prema naredjenju carsko i kraljevskog vojnog generalnog gubernernata J. br. 518 potkivanje tegličih volova gradjanskog stanovništva vršiće se kod tvrdjavsko-vozarskog odjeljenja u Beogradu.

Za potkivanje utvrđeno je ovo napla-

djivanje:

1. Za cijelu garnituru 2 krune.

2. Za pojedino potkivanje na jednom volu sarazmerni dio.

3. Za nakivanje jedne potkovice, ako ona nije iz kovačnice tvrdjavsko-vozarskog odjeljenja doneta 5 helera.

Dnevne vijesti.

Preobražaj Beograda.

Kad su austro-ugarske čete u osvojeni Beograd, zatekle su grad u potpuno žalosnom stanju, razrešetan i razriven teškim granatama. Jedan od prvih zadataka, kog su se latili pobijedci, bio je taj, da su sve što je vatra njihovih topova uništila, otpočeli ponovo da podižu.

Razumije se po sebi, da su od vatre topovske najviše stradale kuće, koje u mnogim ulicama i putevima tako tijesno jedno uz drugo stote, da je samo jedna granata mogla u jedan mah više njih oštetići i razrušiti. I tek što su boračke čete krenule dalje prema jugu, već je otpočelo svoj rad. Č. i kr. vojno gradjevinsko odjeljenje, koji nije danas prestao i svakim danom užima u posao sve nove zadatke.

Gradjevinsko odjeljenje je dakle primilo na sebe i otpočelo je da opravlja kuće. To je jedan ogroman posao. Nebrojimi su opravci bili potrebeni, da se otkloni male štete. Ali mnoge kuće nisu se u opšte mogle opraviti. Nemilostive granate su i suviše počinile velike otvore u zidovima. Morali su se ovi sasvim porušiti ili barem mjerama obazrivosti toliko očuvati ili poduprijeti, da ne bi bili stalna opasnost za prolaznike.

Veiki je posao bio potreban i oko po- pravki kuća većeg obima, koje su ranije bile kao javne zgrade u upotrijebici, a sad su toliko oštećene, da se u takvom stanju nisu mogle u opšte upotrijebiti. Broj tih

4. Za nekolika slična potkivanja odgovarajući dvostruki, trostruki i t. p. dio.
Carsko i kraljevsko kotarsko zapovjedništvo za grad Beograd.

Objava.

Od 20. marta do 20. aprila 1916. u okviru c. i kr. zapovjedništva Beograda — gradu nije dozvoljeno, da psi slobodno trčaju po ulicama. Psi se moraju ili voditi na vrpci, ili moraju biti snabdjeveni sa korpom na glavi. Psi, koji se budu našli bez korpe da tumaraju, predatiće se strvoderu na ubistvo.

C. i kr. zapovjedništvo za grad Beograd.

Objava.

Izdata je slijedeća objava c. i kr. vojno-gradjevnom uredu: Najstrožje se zabranjuje pušati, da voda bez potrebe iz pipe curi. Pokvarene pipe moraju se odmah po stručnjaku opraviti. Isto se strogo zabranjuje vodu od jednog dana na drugi spremati, osim ako bi to potrebno bilo radi naredjenog zatvorenja vodovodnih cijevi koje ulice ili dijela grada. Potrošnja vode u Beogradu je tako velika, i obzirom na nepotpuni broj pučanstva nenormalna, te prijeti opasnost, da u buduće neće biti dosta vode u gradu, što će bez sumnje za svakog pojedinačnog biti od stete. Još jednom se pučanstvo upozoruje, da štedi sa vodom. Nadziratelji u pojedinih koterivima uvjeriti će se o obdržavanju ove naredbe.

Vodovodna i kanalizaciona uprava nalazi se u Kneginje Ljubice ulici (zgrada bivše vodovodne uprave). Tamo se mogu dobiti sve obavijesti, o vodovodu i kanalizaciji. Feyl s. r. o. potpukovnik.

Oglas.

Posjednici kobila imaju iste dne 18. marta t. g. u 10 sati do podne u tvrdjavi kolni park (Festungsfuhrenpark) na čošku Milosa Velikog i Nemanjine ulice predvesti, gdje će se obaviti popis kobila u svemu svojevremenog opasivanja istih po earnim hatovima.

Kuća, koje je c. i kr. vojno gradjevinsko odjeljenje morallo iz temelja opravljati, iznaša trideset. Medju njima bila je električna centrala, vojna akademija, koja je udešena za bolnicu, ministarstvo vojno, opštinski sud i oficirski dom, u kome se, između ostalog, velači, i u sredini jednu uzročnu vezu time, što promjenjene cirkulacione prilike u domaćoj interkostalnoj arteriji daju povoda preranim krečnim slojevima u rskavici. I ovo veće bilo je osim carsko i kraljevskih vojnih lječnika posjećeno i od strane srpskih lječnika.

Spremanje kuća za razna c. i kr. nadležnosti i vlasti zahtijevalo je tako isto veliki posao. Potrebno je bilo, da se jedna bolnica preobratiti u školu, pa da ona poslige nekoliko mjeseci opet primi u svoje prostorije dječiju, koja su žudela za naukom. Potrebno je bilo podizati kupatila i mesta za čišćenje, a sa tolikim prostorijama, da se u njima mogu okupati i očistiti veći broj ljudi od jednog — kratko rečeno, vojno je gradjevinsko odjeljenje imalo pune ruke posla, da odgovori i zadovolji svim onim zahtevima, koji su od njega traženi.

Nije moguće ni pobrojati napose sve one radove, koji su za tako kratko vrijeme posvršani. Ali koliko ogromna vrijednoća, volja i trud leže u tim malim radovima, koji u svojoj cjelini ipak prestavljaju vrlo užornu djelu. Slijedeća kratka statistika neka posluži kao objašnjenje: Broj staklenih ploča, koje su do sad urezane u prozore, iznosi 100.000. Koliko je vremena, koliko je truda bilo potrebno, da se sav taj posao posvršava. Izrađeno je 12.000 ključeva. Za savladjivanje tih pojedinačnih radova morale su se spremiti velike bravarske i stolarske radionice, u kojima su strojevi sa električnom strujom snažno potpomagali ručne radove. Za skore dane u izgledu je podizanje velike strugare; na ostvarenju ove namjere već su otpočeli potrebeni radovi.

Približe o ovome sadrži red o plovđivi, koji je rasturen na njemačkom, hrvatskom i magjarskom jeziku.

Cijena listu u Beogradu 6 helera.

Vratili se.

Iz Vrnjaca, koje je sad skoro prazno od izbjeglih porodica, vratili su se ovih dana u Beograd: dr. Maksim Dimitrijević Arer, bivši generalni konzul u Beču, Ivan Pavlović, potpukovnik u miru i bivši upravnik dvora, N. Ilkić, arhitekt ministarstva gradjevina.

Poklon bečkog gradskog vijeća beogradskim bolnicama.

Bečko je gradsko vijeće u svojoj posljednjoj sjednici donijelo odluku, da se austro-ugarskim ratnicima, koji se na liječenju u beogradskim bolnicama nalaze bolesni ili ranjeni, izda 1000 kruna, koje će se medju vojnicima podijeliti.

Novo opštinsko kupatilo.

U carigradskoj ulici, gdje je ranije bila parna pravonika, otvoreno je novo opštinsko kupatilo sa 52 tuša i dvije kade. Kupanje za ženske biće ponedjeljnikom, utorkom, srijedom i petkom, za muške subotom, nedjeljom i četvrtkom, od 7 sati prije podne do 6 sati po podne. Cijena kupanja je za tuševe 0.20 h., u kadama 0.80 h. od osobe.

Ljekarsko veče.

Na drugoj sjednici, koja se održala u subotu 11. marta, prvo se konstituisao odbor, poslije kojeg je podnjoj kratak referat gospodin pukovski ljekar dr. Raubitschek o prouzroku, kliničnom toku i terapije povratne groznice. Predavač je naročito nagnao, na osnovu vlastitog iskustva, neobično brzo djelevanje kod ove zarazne bolesti. Neo-Salvarsan preporučen od Ehrlicha. Na taj način uspijelo je, da se na minimum svede smrtnost i sprječi oboljevanje. Zatim je pukovski ljekar dr. Milosavich sa odgovarajućim preparatima razlagao pojavu akutne stomačne dilatacije uslijed nadimanja tankoga crijeva, dalje o interesantnim odnosima između ranjeg pretvaranja u kost odnosno skrećanja rskavice rebarskih i avre arterioskerose. Predavač bi u ovome htio da istini jednu uzročnu vezu time, što promjenjene cirkulacione prilike u domaćoj interkostalnoj arteriji daju povoda preranim krečnim slojevima u rskavici. I ovo veće bilo je osim carsko i kraljevskih vojnih lječnika posjećeno i od strane srpskih lječnika.

Na drugoj sjednici, koja se održala u subotu 11. marta, prvo se konstituisao odbor, poslije kojeg je podnjoj kratak referat gospodin pukovski ljekar dr. Raubitschek o prouzroku, kliničnom toku i terapije povratne groznice. Predavač je naročito nagnao, na osnovu vlastitog iskustva, neobično brzo djelevanje kod ove zarazne bolesti. Neo-Salvarsan preporučen od Ehrlicha. Na taj način uspijelo je, da se na minimum svede smrtnost i sprječi oboljevanje. Zatim je pukovski ljekar dr. Milosavich sa odgovarajućim preparatima razlagao pojavu akutne stomačne dilatacije uslijed nadimanja tankoga crijeva, dalje o interesantnim odnosima između ranjeg pretvaranja u kost odnosno skrećanja rskavice rebarskih i avre arterioskerose. Predavač bi u ovome htio da istini jednu uzročnu vezu time, što promjenjene cirkulacione prilike u domaćoj interkostalnoj arteriji daju povoda preranim krečnim slojevima u rskavici. I ovo veće bilo je osim carsko i kraljevskih vojnih lječnika posjećeno i od strane srpskih lječnika.

U nedjelju 12. ovog mjeseca otvorena je u ulici kneza Mihajla broj 7. kavana-restauracija "Dvorana kod Cara" prije "Ruski Car". Lokal koji se nalazi u središtu grada, veoma je lijepo namješten i već se dosta živo posjećuje.

Plovđiba na Dunavu.

Prvo C. K. privatno Dunavsko para- brodsko Društvo otvara svoju ovogodišnju plovđibu na Dunavu kako slijedi:

Između Beča i Budimpešte sva- koga dana, sa prvim polaskom iz Pešte za Beč 31. marta. Od Beča za Peštu 2. aprila.

Od Budimpešte do Zemuna svakoga dana u 8 sati u jutru; prvi po- lazak je 18. marta; stiže u Zemun sva- koga dana u 7 ipo sati u veče.

Od Zemuna sa Budapeštu sva- koga dana u 5 sati u jutru, u Budim- pešti svakoga dana u 12 sati noću; prvi po- lazak je 20. marta.

Približe o ovome sadrži red o plovđivi, koji je rasturen na njemačkom, hrvatskom i magjarskom jeziku.

— Obratiti se u delikatesnoj radnji do "Grand hotel-a"

Predavanje poštanskih pošiljaka.

Publika se upozoruje, da se pisma i ostale poštanske pošiljke predavaju prethodno od pošiljača i c. n. o cenzurnoj komisiji, koja se nalazi u ulici Miloša Velikog u "Državnom Savjetu".

Saobraćaj na čupriji za Zemun.

Od sutra počinjući čuprija za prolaz parobroda biti će otvorena od 6 do 7:30 sati i od 1 do 2:30 sata, te je tako prolaz teretnih kola zatvoren.

Kriva pravljedna politika.

Glose jednom prošlom periodu srpske narodne privredne politike.

Izuzimajući Švajcarsku bila je Srbija jedina država u Evropi, koja nije imala morskog puta za razvijanje svog trgovackog prometa. To je činjenica, koja doduše sama po sebi nije poželjna — jer nije nam na umu podcijenjivati važnost morskog puta obzirom na narodnu privrednu jednog naroda — ali je i činjenica, s kojom je Srbija moralna tražno računati i to tim više, jer su vodeći politički i privredni krugovi nakon zrelog promišljava ipak morali doći do zaključka, da Srbija nema narodnog prava, a ni političke snage, ovu činjenicu promijeniti.

Bilo je i vrijeme, kada se je Srbija umijela smati u svom položaju, koji je bio geografski tako određen, pa nije bio ni tako loš. U neposrednom susjedstvu sa industrijski jakom austro-ugarskom monarhijom, Srbija je našla vrlo lako potrošnju za svoje poljoprivredne proizvode, pa je onda i osigurala svom izvozu prednost nad svim balkanskim državama.

Najvažnije je bilo, da tom pogodnosti nije ni malo štetovao razvitak njene vlastite industrije.

Nije nužno za dokaz ovom iznašati statističke podatke, najjasnije govori blagostanje, do kog se je u to vrijeme dovinula Srbija. I još više: Srbija je za to kratko vrijeme prijateljskog trgovinskog odnosa sa Austro-Ugarskom došla do tog blagostanja, a da od strane mjerodavnih faktora nisu morale biti upotrijebljene unutrašnje naročite mjerje za isporuku narodne privredje. Osigurana potrošnja svojih sirovina po cijeni, koje su odgovarale kakvoči i položaju na svjetskoj pijaci, bilo je već dovoljno, da se osigura stalno povišenje produkata i eksporta, a s ovim uporedno i prihodi narodne privredje.

Sa političkim preokretom, koji je izvršen u srpskoj spojnoj politici stupanjem na srpski prijesto Petra Karađorđevića, nastala je i promjena trgovinske politike Srbije. I pored najveće predusmjerenosti od strane susjedne monarhije, ipak je izbio privredni rat, koji je zemlji nonio teške rane, a njenu trgovinu predao sasvim u ruke stranom kapitalu. Uslijed nepromišljenog postupka svoje vlade, Srbija je izgubila svoj odlični položaj u izvozu svoga najglavnijeg poljoprivrednog proizvoda, a naročito stoke, bez da je od tog vremena mogla doći u stanje, da za te svoje proizvode nadje drugi trg, koji bi joj mogao dati potpunu naknadu za ono, što je izgubila, i ako su u tom pogledu činjeni razni i vrlo skupi pokušaji. Drugo se nije moglo ni očekivati, jer ne uzimajući u obzir, što se na izvoz žive stoke u većim količinama nije moglo ni pomicati, dodatak, koji je u zemlji ostajao nije mogao biti toliko velik, kao što je bio pri izvozu u susjednu monarhiju, preto i to iz razloga, jer su se s jedne strane morali uzimati u račun transportni troškovi, sa druge strane je i okolnost uticala dosta teško na obražovanje cijena, jer je Srbija bila upućena

isključivo na nove potrošače, a ovi su odredjivali cijene po svom vlastitom na- hodjenju.

Ovu istinu je srpska vlada pokušala zabašutiti navodom, kada da vrijednost srpskog izvoza i dalje nedrestano skače. Ne može se istina ni oporeći, da je izvoz u godini 1910. dostigao rekordnu količinu, ali se tako isto ne može zatajiti, da taj izvoz nije ni uokolo imao za posljedicu umnožavanje,

Ljekarska pomoć.

Za kožne i venerične bolesti
prima dame od 5–6 sati u veče gospodu od 6–7 u veče Mutapova ul. 17.

67-1 Dr. M. Cermanović.

Cjelokupnog ljekarstva
Dr Nadežda Stanojevićeva ordinira od 2–4 po podne

Stan: Sv. Savska ul. 1 — preko puta Hotel „Slavije“. c245

ZUBNI LIJEKAR

Ljubica Stanojevićeva vrši pregled od 11–12 sati prije podne, a lječenje preko cijelog dana.

Stan: Sv. Savska ul. 1 — preko puta Hotel „Slavije“. c245

Zubni i očni ljekar i operator med. Dr. J. Stanković ordinira od 9–5 sati. Beograd, Kapetan Mišina 3. 213—1

Kupovine i prodaje. Dva para muškog odijela dobro očuvanog prodaju se u Birčaninovoj ul. 17. upitati Sofiju Živanović. c338-2

Pekmsna od Slijiva
dobrog i slatkog prodaje se na manje povoljnou cenu Janjičevu sokače 13 palitula. c 360-2

Traži se jedan fiaker
da se kupi. Ponude Vorstandu, Militär-Verpfl.-Magazinu, Bitoljsku ul. 21. a 78-2

Tko ima na prodaju fotografski aparat

18×24, neka se javi uređujući ovog lista pod „Aparat 261“. c310-2

Klavira-Pianina najbolje konstrukcije iz najčuvenijih fabrika sa dugogodišnjom garancijom na prodaju u knjižari E. Eichstaedt, Beograd, Kneza-Mihaila ul. br. 30. c328-2

Na prodaju Kolica dečija, za sklapanje prema potrebi (kao u tramvaju, za sedenje, spavanje i t. d.) njemački proizvod „Brenabor“. Prekuvanu drvo, čelik i čist nikel, novo obojeno, savremeno praktično za djetje do 3 godine. Tokovi na gumama i na koncerima kao na velosipedima. Videti se može, Solunska ulica 28. c323-2

Kupujem prazne flaše bijele od konjaka po 7/10, 5/10, 3/10, 2/10 i 1/10, kao i flaše od vina i likera sa ili bez etiketa. Plaćam dobro. Ponude administraciji ovog lista pod „flaše 223“. c223-2

Na prodaju odmah

salon, spačavačica i namještena kuhinja u Prote Mateje ul. 36. Upitati u Makedonskoj ul. 16 (Kožarska radnja). c181-2

Namještenja.**Gospojica**

sa potpunim znanjem njemačkog i srpskog jezika, lepim rukopisom i dvogodišnjom praktikom, vična pisanju na pišaču mašini, traži odgovarajuće namještenje. Ista daje i časove iz njemačkog jezika. Upitati od 10–12 časova pre podne kod Mihailovićeva u Bosanskoj ulici br. 13. c346-3

Stanovi.**Kavanu „Stalać“**

izdajem od 15. marta. Vinograd sa baštom

šatalu i stan dajem po sporazumu na rad. Sima M. Lazarević, trg. Kr. Milana 12. c349-4

Traži se stan

sa 2 do 3 sobe, predsjobljem i ostalim primičnim prostorijama, po mogućnosti sa malom baštom. Ponude sa cijenom pod „E. F. 260“ administraciji ovog lista. c260-4

Elegantan stan

na Terazijama, Kralja Milana ul. 78, Izdaje se odmah pod kriju. Obratiti se u istoj kući. c265-4

Traži se pod kriju

namještaj za dvije sobe kompletni, salu i sobu za rad. Ponude slati administraciji ovog lista pod „lekdr 261“. c307-4

Izdaje se

odmah jedna namještana soba za samca ili za porodicu bez dece. Višnjićeva ul. br. 11, ispod Kraljevog Trga (Velike Pijace). c329-4

Dva udobna stana

ima da se izdaju u Visokog-Stevana ul. 10., i to jedan stan sa dvije sobe, kuhinjom, električnoj kuhinji i spavaćim i jedna radnja, soba i kuhinja. Za uslove obratiti se Kralja Petra ul. 92 I. Sprat. c305-4

Razno.

Gospojici Komarić, Kragujevac. Javi mi poštom može li doći sama. Budislava. c336-5

Dojkinja zdrava,

nudi se odmah za kakvo malo dijete. Obratiti se administraciji ovog lista pod „Dojkinja 262“. c339-5

KNJIŽARA

i moder. ukrasima u novom salonu SIME M. LAZAREVIĆA, Beograd u vlastitoj kući, Kr. Milana 120 id. Slaviji, (u dvorištu). c351

MLIN

parni ili vodenica na kakvoj željezničkoj ili parobrodskoj stanici Srbije traži se pod zakup ili na prodaju.

Ponude slati Balkanagenturi, Beograd Kraljeve Natalije ul. br. 68. c351

ERNST EICHSTAEDT-A, Beograd

Kneza Mihaila ulica 30. otvorena je opet. 77

PIVNIČA

vagona gvozdenih tregera (poluga) razne veličine, od 2 do 12 met. dužine. Franko Beograd. prodaju se c363

Obavještenja pod „tregeri“ administraciji ovog lista.

500 hvali bukovih cjevanica i oblika dobavno u jeseni ove godine

PRODAJE POSAVSKA ŠTEDIONICA SISAK. 61

Preporučujem

Bakalskim radnjama

razne vrste Chokolade i Fondant-Bonbon; sve vrste pirinča, kafe, zejtina, salame, konzerva, riba i t. d.

po umjerenoj cijeni.

Zeny Tajtazak

bakalska i delikatesna radnja Knez Mihailova ul. br. 37, predje „Šonda“. c145

Odgovoran za uredništvo: JURAJ GROF ORŠIĆ-SLAVETIĆKI.

Gospoji**Petar Rekalic**

sa ženom, Mitom, Lepom, Mi- som, Ljubom i dijecom stanuju u Cetinjskoj ul. br. 1. c337-5.

Milica Laze Jovanovića

stigla je u Beograd. Babovići i Vasiljevići su zdravi. Stanuje Danica Milosavljević.

Kosari Rujundžić,

kod Slavka Milenkovića, milana. Leskovača. Dodji odmah u Smederevo, majka je opasno bolesna. Otac Tasa Smiljković Smederevo. c335-5.

Miši Sergijeviću,

Požarevac. Došla sam sa Pećom u Beograd; kuća mi je potpuno ispravna. Ako je došao pop i majka, molite da mi na koji način pošalju para — odmah. Simeka, Prote Mateje ul. br. 66. c343-5.

Gospoji**Mici Djurić**

Vila Soko Vranačka Banja Stvari u kući imaju, majka ti je u Vranju umrla. Sveti je dobro — stvari — dodji i primi kuću na sebe. Mica Ginić. c342-5

Gospoji**Julkia Rumenić**

Kraljevo Stvari su vam ovdje. Mama može primati penziju — ali se treba prijaviti. Ne putujte sada. Od Zorinu je stvari dosta iskrivena. Mileva. c350-5

Gospoji**Krojačica za dame**

preporučujem se gospojama i gospođicama za izradu haljinu, kostima, sukanja i bluza. Za ukus i elegantnu izradu garantuje dugogodišnja praksa. Banske ul. br. 33. Paulina Kapijan. c334-5

Kali Stanković

sestri, Mesne Okr. Bolnice Niš Stigla sam u Beograd; Radmilu sam našla, ona je jako bolesna. Majka neka odmah dođe za Beograd, Baba Višnja ul. 37. Darinka. c333-5

Gospodini**Svetozaru Veziru,**

Kruševac. Ako ideš u Kuršumliju moraš te pitati Ljubu Andreiću ili baba Nedu Ončetinu znaju li šta o mojoj deci Dragoslavu Bošku, pa me izvesti. Biću ti većito blagodaran. Dimitrije Stojković Ratarška ul. 109. 365-5

Gospodini**Mari M. Ristić**

Čačak Milan i Ivo zdravu si i pali su. Desa i ti dobile ste novac. Dodjite odmah svim kuću. Darinka. c335-5

Gospodini**Svetozaru Veziru,**

Kruševac. Ako ideš u Kuršumliju moraš te pitati Ljubu Andreiću ili baba Nedu Ončetinu znaju li šta o mojoj deci Dragoslavu Bošku, pa me izvesti. Biću ti većito blagodaran. Dimitrije Stojković Ratarška ul. 109. 365-5

Gospodini**Katice Gubeu,**

Vranačka-Banja, Vila „Slavija“ Tvoja je kuća u priličnom redu. Potrebno je da stope dobiti; čekam objavu; jesu li Katini tu, obe su zdrave. Drag a. c362-5

Gospodini**Zivani Bujdički,**

Vranačka-Banja. Izještava se gospođe, da je prispevao u Beogradu i da nam se javi. Resavska ul. br. 63a

Gospodini**Mara V. Aškovića**

nalazi se u Beogradu, Prote Mateje ulica 62, i traži sivo muža Velislava Aškovića, arhivara suda okruga tetovskog. Moli se svaki onaj, koji bi bio u stanju dati obavještenje o njemu, da to javi na gornji adresu.

Gospodini**Apoteka M. Viktorovića**

Terazije, otvorena je. c264-5

Gospodini**Nestali.**

Molim svakoga, tko bi ma

Mihailu Dimitrijeviću

sekretaru ministarstva finansija, da me o tome odmah izvesti. U isto vrijeme mu javljam da sam sa djeicom zdrava. Mara Dimitrijević, Prote Mateje ul. 62. c345-6

Gospodini**Firma St. Sason Zemun**

gospodska ul. 19. preporučuje svoje bogato

KNJIŽARA GECE KOHN-A

Beograd, Kneza Mihajla ulica 1,

otvorena je opet.**DOBRIM JELOM I PIĆEM**

kao i prvoklasnom poslugom zadovoljim štovane goste u svakom pogledu, te s toga molim za što mnogo-

Potrudiću se da**Gostioničar**

Kneza Mihajla ul. 7 (na uglu).

KAFANU SA RESTORANOM

Dvorana kod „Cara“ (predje „Ruski Car“)

KARLO HEDRIH.**Preporučujem Bakalskim radnjama****Stovarište PIVA i VINA**

BIJELO I CRNO „DOPPELMALZBIER“

CRNO I BIJELO VINO

najbolje vrste, garantovano prirodno u svima količinama.

JAKOV SPITZER — BEograd

Karagjorgjeva ulica broj 13 do hotel „Posavine“

51 predje M. JOVIĆIĆ i SIN

Porudžbine sa strane izvršuju najsavjesnije

po umjer